

Minister Edukacji Narodowej
Pani Katarzyna HALL
Ministerstwo Edukacji Narodowej
al. J. Ch. Szucha 25
00-918 Warszawa

Dnia 03 czerwca 2009 r.

TEMAT: Propozycja zmiany art. 30a ustawy Karta Nauczyciela w formie listu otwartego

Szanowana Pani Minister.

Ze względu na rangę problemu oraz zamieszanie, jakie stwarzają zapisy art. 30a ust.1 ÷ ust.3 ustawy Karty Nauczyciela kieruję do Pani Minister to pismo jako list otwarty. List ten zostanie zamieszczony na stronie internetowej Instytutu Analiz Regionalnych (www.iar.pl). O istnieniu tego pisma zostaną poinformowane jednostki samorządu terytorialnego oraz Regionalne Izby Obrachunkowe.

Wspomniane wyżej zapisy Karty Nauczyciela posiadają wyjątkowo niedorzeczne formy. W związku z tym przygotowałem propozycję odpowiednich zmian tych zapisów. Propozycja zmian stanowi załącznik do tego pisma.

Zwracam się do Pani Minister z prośbą o przeprowadzenie proponowanych zmian prowadzących w efekcie do ustabilizowania sytuacji.

Proszę również o pisemne ustosunkowanie się do zarzutów stawianym zapisom oraz ustosunkowanie się do proponowanych zmian.

Pragnę Panią Minister poinformować, że odpowiedź Pani Minister zostanie również zamieszczona na stronie internetowej Instytutu Analiz Regionalnych.

Z wyrazami szacunku
Przewodniczący
Instytutu Analiz Regionalnych
dr Bogdan Stępień

Adres do kontaktu:
Bogdan Stępień
Nieskurzów Stary 12
27-552 Baćkowice

PROPOZYCJA ZMIANY USTAWY KARTA NAUCZYCIELA

- 1) Proponuję dokonanie zmian zapisów art. 30a ust.1÷3 ustawy Karta Nauczyciela
„Art. 30a. 1. W każdym roku kalendarzowym, w terminie do dnia 31 grudnia, organ prowadzący szkołę będący jednostką samorządu terytorialnego przeprowadza analizę poniesionych w danym roku wydatków na wynagrodzenia nauczycieli, w odniesieniu do wysokości średnich wynagrodzeń, o których mowa w art. 30 ust. 3, oraz *średniorocznej struktury zatrudnienia nauczycieli* na poszczególnych stopniach awansu zawodowego.
2. W przypadku nieosiągnięcia w danym roku wysokości średnich wynagrodzeń, o których mowa w art. 30 ust. 3, w składnikach wskazanych w art. 30 ust. 1, organ prowadzący szkołę będący jednostką samorządu terytorialnego ustala kwotę różnicy między wydatkami faktycznie poniesionymi na wynagrodzenia nauczycieli w tym roku a iloczynem *średniorocznej liczby nauczycieli* na poszczególnych stopniach awansu zawodowego oraz średnich wynagrodzeń nauczycieli, o których mowa w art. 30 ust. 3, ustalonych dla danego roku.
3. Kwota różnicy, o której mowa w ust. 2, jest dzielona między nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego i wypłacana w terminie do końca danego roku w formie jednorazowego dodatku uzupełniającego ustalanego proporcjonalnie do *osobistej stawki wynagrodzenia zasadniczego* nauczyciela, zapewniając osiągnięcie średnich wynagrodzeń na poszczególnych stopniach awansu zawodowego, o których mowa w art. 30 ust. 3, w danej jednostce samorządu terytorialnego.”
- 2) Proponuję zastąpienie:
 - a) w art.30a ust.1 tekstu „*średniorocznej struktury zatrudnienia*” tekstem „*liczby etatowych wynagrodzeń w danym roku*”,
 - b) w art.30a ust.2 tekstu „*średniorocznej liczby nauczycieli*” tekstem „*liczby etatowych wynagrodzeń w tym roku*”,
 - c) w art.30a ust.3 tekstu „*osobistej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela*” tekstem „*części osobistego wynagrodzenia nauczyciela obejmującego wyłącznie wynagrodzenie zasadnicze*”,
 - d) w art.30a ust.3 tekstu „szkołach” tekstem „szkole”.
- 3) Proponuję ponadto rozwiązanie tymczasowe polegające na wydaniu stosownego dokumentu interpretującego - nadającego równoważność znaczenia fragmentom wyżej wymienionych tekstów nowych znaczeń i tak przez fragment tekstu:
 - a) „*średniorocznej struktury zatrudnienia*” w art.30a ust.1 „należy rozumieć „*liczby etatowych wynagrodzeń w danym roku*”,
 - b) „*średniorocznej liczby nauczycieli*” w art.30a ust.2 należy rozumieć „*liczby etatowych wynagrodzeń w tym roku*”,
 - c) „*osobistej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela*” w art.30a ust.3 należy rozumieć „*części osobistego wynagrodzenia nauczyciela obejmującego wyłącznie wynagrodzenie zasadnicze*”.

Uzasadnienie do proponowanych zmian:

Ad 2a.

Co to jest „średnioroczna struktura kadry nauczycielskiej”? O co tutaj chodzi? Jak się ma to mieć do średniego wynagrodzenia na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w jst? Uzasadnienie tej zmiany znajdzie potwierdzenie w Ad 2b.

Ad 2b.

Długo myślałem, czym może być średnioroczna liczba nauczycieli. Rozmawiałem z wieloma osobami: od pracowników samorządowych poprzez naukowców aż po „Kowalskich”. Wszyscy twierdzili, że ta wielkość oznacza średnią liczbę nauczycieli w przeciętnym miesiącu danego roku. Ja też, przychyliam się do tak rozumianej średniorocznej liczby nauczycieli. Skoro tak powszechnie jest rozumiana ta wielkość to zobaczymy, jakie konsekwencje wynikną z wykorzystaniem jej w art. 30a ust.2. Po pierwsze pojęcie *liczby nauczycieli* nie możemy traktować dosłownie, bo doszlibyśmy do innych kolejnych absurdów, których tutaj nie zamierzam poruszać, tj. w skrajnych przypadkach nauczyciele zatrudnieni na np. 1/10 etatu zarabialiby tylko, co pracując w innej jst na cały etat. Zatem od tej chwili przez *liczbę nauczycieli* rozumiem będę *liczbę etatów nauczycielskich* a właściwie powinno się rozumieć jako *liczbę etatowynagrodzeń*. Używanie pojęcia *etatowynagrodzenia* jest tu wyjątkowo użyteczne. Czym jest *etatowynagrodzenie*: dla przykładu założmy, że w jst w miesiącu lutym pracowało 100 nauczycieli na pełnym etacie i 10 ma pół etatu to wtedy przyjmuje się że w lutym było 105 *etatowynagrodzeń*. Liczba nauczycieli wtedy wynosiła jednak 110.

Stawiam twierdzenie:

Zawsze i to w każdej grupie awansu zawodowego roczne wydatki na nauczycieli w danej grupie są większe od iloczynu *średniorocznej liczby nauczycieli* i średniego wynagrodzenia (krajowego) dla tej grupy. Zatem żadna jednostka samorządu terytorialnego nie powinna się obawiać dopłat uzupełniających, bo ich robić nie będzie musiała.

Dowód:

Na wstępie wprowadzam następujące pojęcia:

x - wskaźnik określający jedną z grup awansu: stażystów, kontraktowych, mianowanych lub dyplomowanych,

$W_{r,x}$ - wydatki faktycznie poniesione na wynagrodzenia nauczycieli w roku w grupie x ,

$P_{k,x}$ - średnie (krajowe) wynagrodzenia nauczycieli w danym roku w grupie x (art.30 ust.3),

$Z_x^{(1)}, Z_x^{(2)}, Z_x^{(3)}, Z_x^{(4)}$ - minimalne wynagrodzenia zasadnicze w grupie awansu x odpowiednio dla nauczycieli z:

- 1) tytułem zawodowym magistra z przygotowaniem pedagogicznym,
- 2) tytułem zawodowym magistra bez przygotowania pedagogicznego, tytułem zawodowym licencjata (inżyniera) z przygotowaniem pedagogicznym,
- 3) tytułem zawodowym licencjata (inżyniera) bez przygotowania pedagogicznego, dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego lub NKJO,
- 4) pozostałe wykształcenie,

$N_{x,1}^{(k)}, N_{x,2}^{(k)} \dots N_{x,12}^{(k)}$ - liczby etatów nauczycielskich w grupie x o poziomie wykształcenia k wg miesięcy,

$N_{x,i} = N_{x,i}^{(1)} + N_{x,i}^{(2)} + N_{x,i}^{(3)} + N_{x,i}^{(4)}$ - liczby etatów nauczycielskich w grupie x w miesiącu i ,

$N_x^{(k)} = \sum_{i=1}^{12} N_{x,i}^{(k)}$ - suma po wszystkich miesiącach liczb etatów nauczycielskich w grupie x o poziomie wykształcenia k , inaczej liczba *etatowynagrodzeń* w roku w grupie x o poziomie wykształcenia k ,

$N_{x,1}, N_{x,2} \dots N_{x,12}$ - liczby etatów nauczycielskich w grupie x wg miesięcy,

$N_x = \sum_{i=1}^{12} N_{x,i} = \sum_{k=1}^4 N_x^{(k)}$ - liczba *etatowynagrodzeń* w roku w grupie x ,

$\bar{N}_x = \frac{N_x}{12}$ - średnioroczna liczba nauczycieli w grupie x .

Wykorzystując powyższe oznaczenia oraz zapis art. 30a ust.2 tworzę wyrażenie

$$W_{r,x} - \bar{N}_x P_{k,x} . \quad (1)$$

Zauważam, że całkowite roczne wynagrodzenie nauczycieli w grupie x jest większe od części wynagrodzenia obejmującego wyłącznie wynagrodzenia zasadnicze, co można zapisać przy pomocy nierówności

$$W_{r,x} > N_x^{(1)} Z_x^{(1)} + N_x^{(2)} Z_x^{(2)} + N_x^{(3)} Z_x^{(3)} + N_x^{(4)} Z_x^{(4)} .$$

Minimalne wynagrodzenia zasadnicze w grupie x wg poziomu wykształcenia spełniają nierówność $Z_x^{(1)} > Z_x^{(2)} > Z_x^{(3)} > Z_x^{(4)}$, co umożliwi nam zapisania kolejnej nierówności

$$W_{r,x} > N_x^{(1)} Z_x^{(1)} + N_x^{(2)} Z_x^{(2)} + N_x^{(3)} Z_x^{(3)} + N_x^{(4)} Z_x^{(4)} > (N_x^{(1)} + N_x^{(2)} + N_x^{(3)} + N_x^{(4)}) \times Z_x^{(4)}$$

Następnie, ponieważ $N_x^{(1)} + N_x^{(2)} + N_x^{(3)} + N_x^{(4)} = N_x$ zatem

$$W_{r,x} > N_x Z_x^{(4)} . \quad (2)$$

Od każdej ze stron równania (2) odejmuję iloczyn $\bar{N}_x P_{k,x}$ i otrzymuję

$$W_{r,x} - \bar{N}_x P_{k,x} > N_x Z_x^{(4)} - \bar{N}_x P_{k,x} .$$

Wykorzystując teraz fakt, że średnioroczna liczba nauczycieli \bar{N}_x jest równa z założenia (tak wszyscy ją rozumieją) $\bar{N}_x = \frac{N_x}{12}$, otrzymuję, że

$$W_{r,x} - \bar{N}_x P_{k,x} > N_x Z_x^{(4)} - \bar{N}_x P_{k,x} = N_x \left(Z_x^{(4)} - \frac{1}{12} P_{k,x} \right) .$$

Ostatecznie

$$W_{r,x} - \bar{N}_x P_{k,x} > N_x \left(Z_x^{(4)} - \frac{1}{12} P_{k,x} \right) .$$

Ponieważ dla każdej z grup awansu zawodowego wyrażenie $Z_x^{(4)} - \frac{1}{12} P_{k,x}$ jest większe od zera, zatem $W_{r,x} - \bar{N}_x P_{k,x} > 0$ (patrz wyrażenie (1)), więc teza twierdzenia została udowodniona.

Jakie są konsekwencje wynikające z tego twierdzenia? Żadna z jednostek samorządu terytorialnego nie ma się, czego obawiać. Nie będzie musiała robić żadnych dopłat uzupełniających. Zatem, po co było tyle zamieszania z tworzeniem prawa związanego z

dopłatami? Ten zapis będzie martwy. Jednym słowem: szkoda było farby drukarskiej i papieru.

Można jednak domniemywać, że projektodawca zapisów w Karcie Nauczyciela odnośnie dopłat uzupełniających chciał osiągnąć zupełnie coś innego, ale mu to wyraźnie nie wyszło. Zatem aby osiągnąć to, co zamierzano należy bezwzględnie zmienić art. 30a ust.1 i 2 zgodnie z propozycją podaną w punkcie 2a) i 2b). Zmiany te doprowadzą do likwidacji wyjątkowo dużego zamieszania, jakie wywołały obecne zapisy. Ludzie będą wreszcie rozumieli i wiedzieli, o co chodzi.

Ad 2c.

Jeżeli zapisy art. 30a ust.1 i 2 nie zostaną zmienione nie ma potrzeby wykonywania jakiegokolwiek zmiany art. 30a ust.3. Jeżeli jednak się dokona tych zmian zgodnie z zamieszczonymi w piśmie propozycjami zmiana ta będzie również wymagana. Dla potrzeb uzasadnienia proponowanej zmiany rozważam jednostkę samorządu terytorialnego w której, w grupie awansu np. kontraktowych od 1 stycznia do 30 listopada pracował tylko jeden nauczyciel - magister z przygotowaniem pedagogicznym. Dnia 1 grudnia został zatrudniony dodatkowy nauczyciel z grupy awansu kontraktowych - magister z przygotowaniem pedagogicznym. Zatem jeżeli z kalkulacji wynika, że musi nastąpić dopłata uzupełniająca w tej grupie w wysokości 1300zł to stawiam pytanie: Ile powinien otrzymać dopłaty uzupełniającej nauczyciel, który pracował cały rok a ile ten, który pracował tylko miesiąc w tym roku? Jeżeli jst przyzna im po 650 zł nie złamię zapisu tego artykułu! Czy o to naprawdę chodzić w tym zapisie? Przed tego typu nadużyciami, niesprawiedliwym wykonaniem przydziału dodatku można się ustrzec wprowadzając proponowaną zmianę. Proponowana zmiana wymusi przydział 1200zł dla nauczyciela pracującego cały rok i 100zł dla nauczyciela pracującego jeden miesiąc. Dla mnie jest oczywistą sprawą, że tak powinno być.

Ad 2d.

Zmiana ta jest zmianą kosmetyczną - art. 30a ust.1 i 2 mówią każdy o szkole a art.30a ust.3 mówi o szkołach.